

Pygmæer i Ny Guinea. I London Times 10. Juni 1910 berettes, at den Komité, der er udvalgt af »British Ornithologist Union« til at eksplorere Snebjærgene i »Hollandsk Ny Guinea«, har naaet sit Arbejdsfelt og har sendt Meddelelse om, at de i Højde af 2000 Fod (engl.) har opdaget en Bjærgstamme, hvis Gennemsnitshøjde er c. 4 Fod og 3 Tommer (engl.).

Detalierede Beretninger er endnu ikke indløbne, saa den maa antages at være Nigritos. Man har ikke for antaget, at der overhovedet fandtes Nigritos i Papua-Subregionen, og nærmere Efterretning ventes derfor med Interesse.

Traadløs Telegrafi i Zansibar. Zansibar har i lang Tid savnet et hurtigt Forbindelsesmiddel med Oen Pemba, og det just af den Grund, at Pemba er den største Kilde for Jordens Forsyning med Kryddernelliker. Forretningen med disse drives udelukkende over Zanzibar. Man forsøgte i sin Tid en Duepost imellem Zanzibar og Pemba, men Resultatet var ikke tilfredsstillende. Nu er imidlertid den traadløse Telegraf traadt til. (Globus Bd. 97 S. 179).

Oversigt over Verdens Malmproduktion i 1908. (Efter den af Geol. Survey of U. S. udgivne »Mineral Resources« 1909, og forskellige andre statistiske Kilder).

Aaret 1908, som for de fleste Malmes Vedkommende er det seneste, om hvilket det for Tiden er muligt at skaffe Oplysninger, vil i mange Retninger komme til at staa som et Mærkeaar i Henseende til Malmproduktion, væsentlig paa Grund af den Depression, der har hersket i de forenede Stater. Denne viser sig føleligst for Jærnets Vedkommende idet Produktionen af Raajærn er gaaet ned fra 26 Mill. Tons i de foregaaende Aar til 16 i 1908, og man vil let kunne forestille sig, hvilken Arbejdsløshed en saadan Svingning maa medføre; for de europæiske Landes Vedkommende er Produktionen omtrent uforandret, for Tysklands og Englands Vedkommende er Produktionen hhv. 12 og 10, I Hensende til Guld er Udviklingen fortsat i samme Retning som i de tidligere Aar, saaledes at Sydafrika, som først sent er begyndt at komme med, bliver mere dominerende; det har nu 250 Tusinde Kg., mens de forenede

Stater og Australien har hhv. 140 og 110; det sidste Land er i de senere Aar i kendelig Nedgang. I Retning af Sølv er derimod de forenede Stater i Nedgang og staar nu langt tilbage for Mexico (1600 Tusinde Kg. mod 2300); her maa iøvrigt særlig fremhæves Kanada, som med en voldsomt stigende Produktion (1905 200, i 1908 700) nu staar langt over de øvrige Lande i Verden. Kobberproduktionen er i det væsentligste uforandret; de forenede Stater er her i stadig Fremvækst og producerer nu 471 Tusinde Tons af en samlet Produktion paa 833; her maa særlig mærkes den store Stigning i Norge (nu 10,000 Tons mod 1000 i 1890), hvilket væsentligst skyldes de rige Lejer i Sulitelma. Sammesteds produceres ogsaa en stadig stigende Mængde Svovlkis, saa at Norge nu i den Henseende nærmer sig stærkt til at blive det mest producerende Land i Verden. I Henseende til Zink var der i de forenede Stater en kendelig Nedgang i 1908, saa at Tyskland igen naaede at blive Nr. 1; dog vides det allerede, at Staterne igen er gaaet mægtig i Vejret, saa at de synes for Fremtiden at kunne holde Førerstillingen. I Retning af Kul er Forholdene noget lignende som med Jærn, idet de forenede Stater ogsaa her fremviser en betydelig Nedgang (370 Mill. Tons i 1908, mod 430 i 1907); dog staar de stadigvæk langt over de europæiske Lande (England 260, Tyskland 215). Petroleumproduktionen er derimod stadig stærkt stigende i de forenede Stater, saa at disse nu frembringer 3 Gange saa meget som Kaukasus, der for 10 Aar siden kunde konkurrere med dem. De fleste andre mineralske Produkter frembyder ikke saa megen Interesse; af Metaller, for hvilke Tyngdepunktet er blevet forrykket i de sidste Aar, kan nævnes Kobolt, som nu væsentlig kommer fra Kanada (tidligere Ny Kaledonien) og Mangan, hvoraf den største Mængde produceres i Indien, mens Rusland tidligere var Hovedproduktionslandet.

O. B. Bøggild.

Ritmester G. Isachsen er den 9. September ankommen til Tromsø efter en vellykket Ekspd. i det nordvestlige Spitzbergen. Ekspd., hvori flere Topografer og Geologer deltog, var bekostet af Fyrsten af Monaco. Den udgik den 22. Juni d. A. fra Hammerfest. De topografiske, geologiske og oceanografiske Resultater skal være meget tilfredsstillende.

Literaturanmeldelser.

Arthur Chervin: Anthropologie Bolivienne. Tome I-III, Paris 1908.

Under den af de Créqui Montfort og Sénéchal de la Grange ledede store Ekspedition til Bolivias Højsletter blev der paa Foranledning af Forfatteren og efter hans Forskrifter udført en Del antropometriske Undersøgelser, der danner Grundlaget for det her foreliggende Værk, som i tre statelige Bind omhandler de to bekendte, meget nær-

staaende Indianerstammer Aymaras og Quechuas Antropologi. Første Bind indeholder Etnologi, Demografi og metrisk Fotografi, andet Bind Antropometri og tredje Bind Kranologi, alle med talrige Illustrationer i fortrinlig Udførelse. Størst Interesse har den almindelige etnologiske Skildring af den undersøgte Befolkning, som vel er noget bred, men som indeholder meget nyt, og som giver en udførlig og vistnok i det hele paalidelig Fremstilling af Samfundsforhold og Levemaade i disse afsideslig-

gende Egne med deres ejendommelige Halvkultur paa Grænsen mellem det mere civiliserede Kystland og det ganske uciviliserede Indre. Befolkningens fysiske Antropologi er mindre tilfredsstillende behandlet. Forfatteren har givet Anvisning paa en Undersølgelsesmetode, som i rent teknisk Henseende er saa fuldkommen som overhovedet muligt, og Arbejdet er upaaklageligt udført, men Antallet af undersøgte Individuer er meget ringe, og Behandlingen af det tilvejebragte Materiale for omstændelig. Resultatet er derfor ogsaa blevet noget magert i Forhold til den Vidtløftighed, hvormed det fremstilles, og navnlig under Hensyn til, at Sydamerikas øvrige Befolkning ikke er og aldrig vil blive undersøgt efter det her anvendte Princip. Den antropometriske Metode, som Forfatteren har ladet anvende, er i det væsentlige den samme, som efter Bertillons Forslag anvendes til Fremstilling af Forbrydersignalementer, suppleret med Præcisionsfotografering. Der er ingen Tvivl om, at man ad denne Vej opnaar en meget stor Nøjagtighed, og i øvet Haand er Metoden hverken særligt vidtløftig eller besværlig at anvende, men den individuelle Variabilitet er overalt i Verden saa betydelig, at der hverken ved denne eller ved nogen anden Metode kan opnaas sikre Resultater, naar Antallet af undersøgte Individuer ikke er nogenlunde stort, og her er det kun lykkedes at faa undersøgt ialt 208, af hvilke en stor Del er Straffefanger. Det skal dog siges, at Forf.'s Behandling af det lille Materiale er særdeles indgaaende. Han har sammenstillet Maalene i en Mængde tabellariske og grafiske Oversigter med meget udførlig Tekst og i det hele bestræbt sig for at faa saa meget som muligt ud af sit Stof, men han har ikke rigtig forstaaet at sondre mellem væsentligt og uvæsentligt. Det har saaledes ikke nogen særlig Interesse at erfare, hvorledes Forholdet mellem Længden af Langfingeren og Lillefingeren er, naar man savner Oplysninger f. Eks. om Hovedets relative Størrelse og om, hvorledes det forholder sig med det af Forbes iagttagne, vistnok enestaaende Fænomen, at Laarbenet er kortere end Skinnebenet, ligesom det kun har ringe Interesse, at Forf. troer at kunne paavise en ubetydelig Forskel mellem de to undersøgte Stammer, naar han ikke omtaler, at de ogsaa i andre Henseender synes at afvige ret betydeligt fra alle andre Folkeslag. Disse Mængder staar i nøje Forbindelse med, at Forf. har valgt en Undersølgelsesmetode, som ellers ikke benyttes ved Studiet af Raceforskelligheder, og har lagt mere Vægt paa Arbejdets rent tekniske Side end paa den mere videnskabelige Behandling af de foreliggende Spørgsmaal. Forf. har med stor Grundighed gjort Rede for hele Metodens Teknik, som forresten allerede i mange Aar har været vel kendt og værdsat efter Fortjeneste, men han har ikke været opmærksom paa, at de omhandlede Folkeslags fysiske Forhold og da navnlig deres Proportionering er af den allerstørste Interesse, fordi de kaster Lys over Raceforskellighedernes Aarsager eller, om man saa vil, over Livsvilkaarenes Indflydelse paa Racernes Bygningsforhold. Den Omstændighed, at Laarbenet er kortere end Skinnebenet er i og for sig ikke mere interessant end Forholdet mellem Længden af Langfingeren og Lillefingeren, men at det netop er Tilfældet hos et saa udpræget Bjergfolk, som dem der her er Tale om, medens alle andre sydamerikanske Indianerstammer, der i andre Henseender staar disse Bjergfolk meget nær, har Laarben som er betydeligt længere end Skinnebenene, det er en Ejendommelighed, der vel fortjente en nærmere Undersøgelse.

Paa lignende Maade forholder det sig med den rigt illustrerede, kranialogiske Del af Værket, som bl. a. indeholder en enestaaende Række Gengivelser i Fotografering af ikke mindre end 432 Kranier efter Præcisionsfotografier fra Siden, forfra, bagfra og fra oven, ganske vist i ret lille Maalestok. Til Fotografering af dette anseelige Materiale har Forf. anvendt en af Bertillon angivet Præcisionssteknik, der i Modsætning til almindelig Fotografering tillader en nøjagtig Udmaaling af Kraniets Dimensioner paa Billedet og forsaavidt frembyder store Fordele. Metoden er fortrinlig og beskrives med stor Grundighed, men Forf. har heller ikke her været opmærksom paa, at Teknik kun er et videnskabeligt Hjælpemiddel, som kun har Værdi, for saavidt det tillader en Løsning af videnskabelige Spørgsmaal, der ikke kan løses ad anden eller lettere Vej. Det her foreliggende Materiale er gamle gravfundne Kranier, af hvilke en stor Del er mere eller mindre kunstigt deformerede, og en rationel anatomisk Beskrivelse af dem vilde have haft stor Interesse, men herpaa har Forf. ikke indladt sig. Detailleret Præcisionsmaaling af Kranier er ikke noget nyt. Navnlig Benedikt og v. Török har angivet udmærkede og meget omstændelige Metoder, som dog aldrig har faaet praktisk Anvendelse, fordi det dermed forbundne betydelige Arbejde ikke

stod i rimeligt Forhold til Resultaterne. Der er heller ingen Udsigt til, at Forf. vil komme til at danne Skole med den af ham anbefalede Metode, da det ikke er lykkedes ham at yde noget positivt Bidrag til Løsningen af det Spørgsmaal, der her har størst Interesse, Spørgsmaalet om, hvorvidt den i tidligere Tid almindeligt anvendte, kunstige Deformation af Hovederne, der nu er gaaet af Brug, har haft nogen Indflydelse paa den nulevende Befolknings Hovedform. Hvis der paa denne Maade var ført et Bevis for Metodens Fortrin, kunde der være Tale om, at ogsaa andre vilde benytte den, men Forf.'s Anbefaling er ikke tilstrækkelig. Der er fuldt op af kranionetriske Metoder i Forvejen, og ikke blot Præcisionstekniken men al detailleret Udmaaling af Kranier er i de senere Aar kommen stærkt i Miskredit.

Selv om der saaledes kan være et og andet at indvende, saa er det dog et stort og i mange Maader interessant Arbejde, der er behageligt frit for Teorier og Hypoteser, og giver en grundig objektiv Beskrivelse af Folkeslag, som ikke har været nærmere kendte før. Og selv om den rent tekniske Side af Arbejdet er behandlet med større Vidtløftighed end nødvendigt, saa indeholder den dog mangt og meget af betydelig Interesse. Det er i mange Henseender et særdeles lærerigt Værk af stor og blivende Værdi.

Søren Hansen.

Vanderungen in Persien. Erlebtes und Erschautes vor. Hugo Grothe, Dr. jur. et phil. Mit 50 Abbildungen. Berlin, Allgemeiner Verein für Deutsche Literatur 1910. 8°. 365 S.

Forf., der fra et Ophold i det asiatiske Tyrki har gjort en seks Maaneders Rejse fra Mesopota-

mien igennem Luristan over Kermanshah og Hamadân til Teheran og Tæbris, skildrer i det foreliggende Værk nærmest handelspolitiske Forhold, og ikke mindre end den sidste Tredjedel af Bogen optages af et Afsnit om Persiens politiske Forhold og Fremtidsudsigter samt en Oversættelse af den persiske Grundlov. Uagtet der heri intet særligt nyt er ud over hvad Dagbladene i de senere Aar har beskrevet, kan det have sin Interesse at se det væsentligste af Stoffet samlet til et hele.

De første to Tredjedele af Bogen beskriver ganske frisk Rejsen gennem Luristans Alpeegn, Opholdet hos Valien over Luristan, den interessante Handelsby Kermanshah, Klippeskulpturerne, Tâq-i-bossân, Indskrifterne ved Bissitun og Byen Hamadân. Fra et geografisk Synspunkt set kunde man nok have ønsket, at Forf. havde anvendt noget mere Tid paa det etnografisk set saa ufuldkomment undersøgte, interessante Luristan og for de Afsnits Vedkommende, der handler om »Tâq-i-bossân« og »Bissitun« samt om »Højdepunktet af persisk Kultur« og »Etnografi«, findes intet nyt fremført, men for læge Læsere, der ønsker et Indblik heri, kan Bogen anbefales. De, der ønsker nøjere Besked, kan henvises til: »Rawlinsons Bøger«, Jackson: »Persia past and present«, Polak: Persien, Paul Horn: Geschichte der persischen Literatur, Spiegel: Eranische Altertumskunde, W. Geiger: Ostiranische Kultur im Altertum samt en Række Afhandlinger i Geographical Journal; disse Værker er meget omfattende og grundige. For den, der ikke har Tid og Lejlighed til at befatte sig med disse udførlige Værker, kan Hugo Grothes Bog tjene som ganske oplysende. Illustrationerne er alle særdeles gode.

Ole Olufsen.

Ny Literatur.

(Indkommet til Det kongelige danske geografiske Selskab.)

Evropa.

Den danske Lods. 1910. Udg. af Det kgl. Søkortarkiv 8°. 653 S. med Illustr. og Kort.

Bull. Geolog. Inst. of Univ. Upsala. Vol. 9 og 10, Index Vol. 1--10.

Die Sterblichkeit der Stadt Budapest im Jahre 1907. Stat. Bureau. Budapest 1909.

Meteorologisk Aarvog 1909. 1. Del. Met. Inst. Kjøbenhavn.

Nautisk Meteorologisk Aarvog 1909. Met. Inst. Kjøbenhavn.